

# HET LAATSTE NIEUWS UIT INDIE

Naar de Sovjet-Republiek Indonesia.  
(Zie pagina 3.)

Versijnt tweemaal per week

Bureaux: REDACTIE EN ADMINISTRATIE: DEN HAAG — ANDRIES BICKERWEG 5 — TEL.: {RED.: 330291  
ADM.: 320903 — GIRO 406200  
Hoofredacteur: J. L. A. ZWARTS Uitgave van de stichting „HET LAATSTE NIEUWS UIT INDIE” — DEN HAAG

Abonnementsprijs f 2.25 per 3 maanden,  
per halfjaar f 4.25 en per jaar f 8.—  
LOSSE NUMMERS f 0.10.

Voor Nederl.-Indië, Suriname, Curacao  
en het buitenland f 2.75 per kwartaal,  
f 5,25 per halfjaar en f 10.— per jaar.

Advertentieprijs f 0.25 per mm.

## FRANKRIJK EEN VOORBEELD?

Een groep heeft zich opgericht

*De Gaulle's triomf in de Franse verkiezingen is niet alleen voor Frankrijk maar voor geheel West-Europa en mogelijk voor de wereld van geweldige betekenis. Voor Nederland spreekt dat wel heel direct en duidelijk: allerlei omstandigheden zijn bij ons zo zeer overeenkomstig met die in Frankrijk. Zeker zijn er grote verschillen — in Vietnam b.v. trad Frankrijk met veel meer kracht en succes op dan wij in Indië — maar de overeenkomst is toch dominerend.*

Ook wij . . .

Ook wij zijn een oud cultuurland, deel van het verarmde en verzwakte West-Europa, zoals dat bedreigd wordt door Rusland en leeft van de steun van Amerika. Ook wij hebben een Regering van een combinatie van socialisten en Rooms-Katholieken, product van de oorlog, een Regering die op de door de heer Welter zo treffend geschetste wijze in laatste instantie zelf geregeerd wordt door vrees. Ook wij hebben overzees gebied, waar Japan en Engeland een vijandelijke macht vormden, die thans gesteund wordt door de Veiligheidsraad. Ook in ons land is een groeiend deel des volks dat ben is van politiek: nog nooit was in Frankrijk het aantal niet-stemmers zo groot als bij deze verkiezing. Ook bij ons maakten politici van de partijen van het zittende blok zich vrolijk over „buiten-parlementaire oppositie”.

### De dodelijke gevaren onderkend

Welnu, in Frankrijk heeft een groot deel der kiezers — en nog wel vooral de kiezers in de steden! — de dodelijke gevaren onderkend die het land bedreigen; in Frankrijk heeft een groep zich opgericht.

Zij wenst het land niet binnen tien jaren voor de tweede keer overweldigd te zien door de in totalitaire macht samengebalde afgunst en massawaan. Zij wenst de gevaren niet tegemoet te treden door er de ogen voor te sluiten en te vluchten in „personalisme”.

Zij stemt tegen de Franse Schermhoorns, Romme's en Beels; zij geeft een duidelijk antwoord op Rusland's manoeuvre van Belgrado, de heroprichting van de Komintern met zijn vijfde colonnes in enkele zorgvuldig gekozen landen — o.a. in Frankrijk en Indonesië.

### De reactie in Nederland

Inmiddels is het belangwekkend de reactie na te gaan van het Franse voorbeeld in Nederland. Van te voren viel er al iets te constateren. In een uitstekend, indrukwekkend — te Praag geschreven — hoofdartikel had Elsevier enige weken geleden treffend de positie van landen als Frankrijk en Nederland geschilderd; samen behorend tot één groep: sterk bedreigde randstaten, kuststaten van het Russische vasteland, daardoor gedwongen, voorbestemd tot zekere eenheid. In de Tweede Kamer wees de heer Schouten met grote ernst op het diepgaande verschil in in-

zicht dat bestaat tussen de Regering en grote delen des Volks. De heren Beel en Romme hadden dat wijzen in zonderlinge gedachtenkronkel „ondemocratisch” genoemd.

In „Trouw” was kort te voren de zaak zeer scherp gesteld: „het gaat in eerste instantie niet om de bekering van Rusland maar om de bekering van het Westen”. Prof. Schermerhorn had een rede gehouden, waarin hij ons volk, dat hij zo gaarne wil leiden, de ondergang van West-Europa als onontwikkelaar uitgangspunt had voorgehouden.

En ziet, nu blijkt in Frankrijk dat toch een grote bekering heeft plaats gehad. Het is nog slechts een begin; de strijd moet zelfs nog beginnen — Franse communisten antwoorden al prompt en „democratisch” met geweld tegen arbeidende arbeiders — maar het is toch in allen gevalle een fors begin.

Wat zegt daarop de Nederlandse pers? Ziet zij de voor Nederland uiterst vergaande mogelijkheden die ineens duidelijk worden? Zij zijn belangstelling waard! Voorlopig is „Trouw” uiteraard tevreden over „de les van Frankrijk”. „Het Parool” constateert dat de socialistische partij „niet of weinig gehavend uit de strijd komt”. Deze vrije en onverveerde uiting klopt niet geheel met „De Waarheid”, die mededeelt dat de „socialisten ineengeschrompeld” zijn.\*)

Allen zijn het er over eens dat de M.R.P. de Katholieke partij die met de socialisten samen de regering vormt, „een geweldige nederlaag heeft te boeken ondanks haar sterke organisatie” („Maasbode”). De Katholieke Pers in Nederland schijnt voor het eerste ogenblik wat terughoudend te zijn.

### Inmiddels . . .

Inmiddels brengen onze radiobereichten en kranten ons dagelijks de berichten over het aantal militairen dat in Indië viel (en zwijgen zij over het aantal burgers dat óók viel). De Commissies van de Veiligheidsraad wensen meer bevoegdheden, die dus neerkomen op afstand van Nederlandse soevereiniteit en prijsgeven van Nederlands belang. En de Regering maakt zich

\*) De voorlopige verdeling der uitgebrachte stemmen was in procenten:  
R.P.F. (de Gaulle) . . . 38,6 %  
Communisten . . . 29,3 %  
Socialisten . . . 15 %  
M.R.P. . . . 10,1 %

Voor de communisten en de socialisten betekent dit in vergelijking met de verkiezingen van November 1946 een verlies van 15 %; de M.R.P. liep 60 % terug.

## Nieuwe onderhandelingen met de republiek?

Nationale vernedering en smaad voor Nederland

Het Nationaal Comité Handhaving Rijkseenheid, heeft aan de minister-president een telegram gezonden van de volgende inhoud:

„Bij brief van 31 Juli j.l. j.l. veroorloofde het Nationaal Comité Handhaving Rijkseenheid zich U.E. met meeste nadruk te waarschuwen tegen toegeven aan de door de P.v.d.A. uitgeoefende aandrang om opnieuw onderhandelingen te voeren met de republiek van Djokja.

Met diepe ontsteltenis nam het Comité kennis van berichten van de zijde der republiek en van Nederlandse zijde volgens welke thans door de Regering zou zijn besloten tot nieuwe onderhandelingen. Hoewel het Comité nauwelijks kan aannemen, dat die berichten op waarheid berusten, omdat de Regering overtuigd moet zijn, dat deze onderhandelingen niet alleen onwaardig en onvruchtbaar zouden zijn, maar bovendien hoogst nadelig voor de belangen der bevolking en de economische belangen van Nederland, daar zij herstel van orde en rust voor onbepaalde tijden zouden uitstellen, meent het niet te mogen nalaten, zij het ten overvloede, nogmaals met de grootste klem te waarschuwen tegen opnieuw openen van de onderhandelingen met Soekarno c.s.

Na het vernietigend oordeel in woord en schrift van de Regering hier en in Indië over de republiek na de publicatie van het officiële verslag der Indische Regering omtrent de door de republiek gepleegde gruwelen, zou het aanknopen van nieuwe onderhandelingen met deze republiek niet anders kunnen worden genoemd dan een nationale vernedering en een smaad voor Nederland, zoals het nog nimmer onderging.

In verband met de uiterst scherpe, maar juiste requisitoiren over de republiek van de Nederlandse vertegenwoordiger in de Veiligheidsraad, waarin worden geconstateerd het fictieve karakter der republiek, de onmacht en de onwil, zomede over de mateloze gruwelen op haar rekening komend, in verband ook met de belediging door de vertegenwoordiger der republiek, Sjahrir, in dat college geuit tegen Nederland en het Nederlandse leger, vraagt het Comité zich af welk oordeel de wereld zich zou moeten vormen over Nederland en zijn Regering, die desondanks met een zodanig gediskwalificeerde tegenpartij wederom zou gaan onderhandelen.

Het Nationaal Comité moge U.E. dringend verzoeken de overgrote meerderheid van het Nederlandse volk te willen geruststellen door categorische tegenspraak van voornoemde berichten.”

GERBRANDY  
WELTER  
WINKELMAN.

klaar voor nieuwe vernederende, schadebrengende onderhandelingen met tegenstanders, die in Lake Success door toedoen der Russen zo juist successen op onze kosten boekten.

Want het stopzetten der actie was een ramp waarvoor wij dagelijks boeten. Het is goed dat niet te vergeten.

## Romme kijkt naar De Gaulle

In „De Volkskrant” (het blad van prof. Romme) van 21 October komt ter linkerzijde op de voorpagina een beschouwing voor over de overwinning van De Gaulle: „Een omwenteling voltrok zich in Frankrijk” — „Ramadier's positie is onmogelijk geworden” — „Het gros der Katholieken beu van het geschipper”. Het is merkwaardig. Is er een aanval op extremisme van rechts? Is er vrees dat het communisme wantrouwen gaat voelen tegen de Gaulles extremisten? Is er gejuich om spreekverboden die aan de Gaulle zijn opgelegd? Is er een aanval zoals die van prof. Romme op de heer Schouten in de Kamer, omdat die wees op een meerderheid die het niet met de regering eens is? Niets van dit alles.

Ter rechterzijde op dezelfde pagina van hetzelfde blad een headline „Republiek kijkt naar

Gerbrandy” een verwijzing naar een even onbeduidende als onjuiste mededeling van sultan Hamid, als zou de positie in Indië ongunstig beïnvloed worden doordat de republiek wantrouwen voelt tegen het extremisme van rechts.

Het is het oude spel, de beschuldiging dat wij zouden zijn extremisten van rechts die de regering niet lastig mogen vallen en niet mogen wijzen op de gevoelens van de meerderheid van soldaten en kiezers.

„De republiek kijkt naar Gerbrandy”. Misschien. En dat zou nog niet eens zo kwaad zijn.

De communisten kijken naar De Gaulle.

Wij voegen er aan toe: Romme kijkt naar de Gaulle.

Zou de leider van de K.V.P.-fractie in de Tweede Kamer de Gaulle als voorbeeld zien? De vergelijking is pijnlijk, zeer pijnlijk voor prof. Romme. Er zijn grootheden die onvergelijkbaar zijn. Maar zeker is dit ene: Romme kijkt naar de Gaulle.

### HISTORISCH

Uit een recente brief uit Indië:  
Zakenman van de nieuwe tijd:  
„Ik zou wel gek zijn als ik aan die rommel hier niet een half miljoen verdiende. Van Mook is een reuze vent.”

Dit was geen koloniale reactionair, het was ook niet dr. Gani, maar een „nieuwe onverbruikte figuur”.



### Het Londense overgangsbepaling

## Meer dan eigenaardig optreden der regering

### Détournement de pouvoir

Kunstmatig is een toestand in het leven geroepen alsof de toestand, voorzien in het Koninklijk Besluit van 23 December 1943 D 65, houdende vaststelling van het Overgangsbepaling Algemeen Bestuur Nederlandsch-Indië, nog aanwezig was, hoewel hij reeds tot het verleden behoorde. Met de valse schijn is voortgegaan op de basis van een Besluit, dat krachtens zijn considerans en inhoud geen grondslag kan wezen voor het door de Regering gevolgde beleid.

Dusdoende heeft deze Regering zich schuldig gemaakt aan een zeer laagbaar vergrijp: détournement de pouvoir.

#### Een ander K.B.

Het merkwaardige is nu, dat dit détournement de pouvoir nog veel gemakkelijker en eigenlijker zonder enige redenering kan worden aangetoond aan de hand van een ander K.B. van dezelfde datum, namelijk het K.B. D 66, dat de titel draagt: Besluit van 22 December 1943 houdende vaststelling van het overgangsbepaling Indische Staatsregeling.

Dit moge nog iets scherper worden geformuleerd.

Terecht merkt Prof Gerbrandy op dat het Besluit D 65 naar zijn considerans en tekst de bedoeling had te gelden totdat de Gouverneur-Generaal weer zelf te Batavia aanwezig zou zijn en zijn zetel in Batavia kon vestigen.

Doch hoe kan dit beter worden aangetoond dan aan de hand van een ander Koninklijk Besluit, dat juist voor de nieuwe toestand is geschreven?

En wat staat te lezen in artikel 17 eerste lid van Besluit D 66?

„Dit Besluit kan worden aangehaald als overgangsbepaling Indische Staatsregeling

Het treedt in werking met ingang van het tijdstip, waarop de wettige Regering weer op het grondgebied van Nederlandsch-Indië is gevestigd. Wij behouden ons voor dit tijdstip te bepalen.”

#### Drie étapes

Anders gezegd, de Londense wetgever heeft zich drie étapes gedacht:

#### NA TWEE JAREN

Sprekende over Jhr. Tjarda van Starkenborgh Stachouwer zeide minister Logemann in zijn op 16 October 1945 in de Tweede Kamer afgelegde regeringsverklaring:

Men mag geen ogenblik menen dat deze, indien hij op zijn post zou terugkeren, tot het voeren van een progressief beleid niet zijn medewerking zou willen verlenen. Niet over aard en maat van de uiteindelijke tot stand te brengen hervormingen, die nog slechts in algemene zin met de Gouverneur-Generaal in bespreking zijn geweest loopt dit geschil, maar over de te bewandelen weg en, ik zou willen zeggen, over de toon van het te voeren staatsbeleid. De Landvoogd is van mening, dat de hervatting van de normale functies van het wettige gezag niet door samensprekingen als boven bedoeld (met Indonesische leiders) behoort te worden begeleid en dat in geen enkel opzicht vooruit mag worden gelopen op de vroeger uitgestippelde procedure van de Rijksconferentie. De regering is van mening, dat zodanig beleid de diepten niet zou bereiken, waarin geestelijk het huidige conflict zich afspeelt en DAT ZIJ GEEN GEZAG PRIJS GEEFT DOOR TE HANDELEN ALS ZIJ ZICH VOORSTELT.

Twee jaren zijn voorbijgegaan sinds deze verklaring werd afgelegd. Wij moeten thans constateren, dat de regering gedurende die twee jaren een belangrijk deel aan gezag heeft prijs gegeven door te handelen zoals zij zich destijds heeft voorgesteld. Het gelijk was aan de zijde van de landvoogd.

1. Besluit D 65 voor de Brisbane-regering.

2. Besluit D 66 nadat het wettig gezag weer in Indië is gevestigd, doch door de oorlogsomstandigheden een volledige toepassing van de Grondwet en de Indische Staatsregeling wordt belemmerd.

3. Na ophouden der oorlogsomstandigheden volledige toepassing van Grondwet en Wet op de Indische Staatsregeling.

Dat het Besluit D 66 tegelijkertijd de bedoeling had om deze volledige toepassing zoveel mogelijk voor te bereiden, blijkt uit zijn tekst.

#### De voornaamste bepalingen

De voornaamste ten deze van belang zijnde bepalingen mogen hier volgen.

##### Artikel 1.

1. Voor zolang het algemeen bestuur in Nederlandsch-Indië niet kan worden uitgeoefend door de Gouverneur-Generaal, wordt het in Onze naam uitgeoefend door de Luitenant-Gouverneur-Generaal.

##### Artikel 2.

1. Zolang de Raad van Nederlandsch-Indië niet in staat is zijn taak en bevoegdheden als omschreven in de Indische Staatsregeling, uit te oefenen, raadt de Luitenant-Gouverneur-Generaal de Raad van Departementshoofden omtrent de onderwerpen, ter zake waarvan de Indische Staatsregeling de Gouverneur-Generaal tot raadpleging van de Raad van Nederlandsch-Indië verplicht.

##### Artikel 4.

1. Zodra het wettig gezag over enig deel van het grondgebied van Nederlandsch-Indië weder kan worden uitgeoefend, zijn in dat gebied de algemene verordeningen, voorzien in de Indische Staatsregeling, wederom van toepassing tenzij bij ordonnantie anders wordt bepaald.

##### Artikel 5.

2. Inzonderheid worden zo spoedig mogelijk ongedaan gemaakt de gevolgen van tijdens de vijandelijke bezetting getroffen voorzieningen, als bedoeld in het eerste lid van dit artikel, welke in strijd zijn met:

- a. de territoriale eenheid van het grondgebied van Nederlandsch-Indië;
- b. ....
- c. ....
- d. het beginsel, dat alle Nederlandse onderdanen, ongeacht hun landaard, benoembaar zijn tot alle burgerlijke betrekkingen, (ordonnantie van 14 Nov. 1930, Staatsbl. No. 401).

##### Artikel 6.

1. Ter vertegenwoordiging van de ingezetenen wordt, zo spoedig de omstandigheden dit naar Ons oordeel toelaten, samengesteld een Tijdelijke Volksraad, die met inachtneming van het in dit besluit bepaalde de bevoegdheden en de taak van de Volksraad met betrekking tot de wetgeving, tot de begroting, tot het slot der rekening en het aangaan van geldleningen uitoefent, zolang de Volksraad nog niet zijn taak kan hervatten.

##### Artikel 11.

1. De Luitenant-Gouverneur-Generaal stelt de algemene begroting en de aanvullingsbegrotingen vast in overeenstemming met de Tijdelijke Volksraad. In gevallen waarin

In ons nummer van 16 October j.l. publiceerden wij een aan „Het Dagblad” ontleend artikel van prof. mr. P. S. Gerbrandy waarin deze aan de hand van het Koninklijk Besluit van 23 December 1943 D 65, houdende vaststelling van het overgangsbepaling Algemeen Bestuur Nederlandsch-Indië, betoogt, dat een dubbele onrechtmatigheid is begaan.

In aansluiting hierop bevatte „Het Dagblad” van j.l. Zaterdag een artikel van een juridische medewerker, waarin deze aantoonde hoe zelfs het staatsnoodrecht werd verkracht.

Ten einde een zo volledig mogelijk licht op deze aangelegenheid te laten schijnen, laten wij de medewerker van „Het Dagblad” ook in onze kolommen aan het woord.

overeenstemming niet wordt bereikt, is artikel 103 van de Indische Staatsregeling van overeenkomstige toepassing.

##### 2. ....

3. De begroting en de aanvullingsbegrotingen behoeven goedkeuring bij de wet. In afwachting van de goedkeuring strekken de door de Luitenant-Gouverneur-Generaal vastgestelde begroting en aanvullingsbegrotingen tot grondslag van het beheer.

##### Artikel 12.

Artikel 16 van de Indische Comptabiliteitswet 1925, bepalende dat enz., wordt buiten werking gesteld.

#### Wat is er van terechtgekomen?

De vraag nu wat van al deze zeer duidelijke bepalingen is terecht gekomen, valt met een enkel woord te beantwoorden: niets in het minste. In afwijking of met overtreding van nl. artikel 6 is de Gouverneur-Generaal congé gegeven.

Artikel 2: is de Raad van Nederlandsch-Indië achter prikkeldraad gezet of gehouden.

Artikel 4: zijn de daar bedoelde voorzieningen en vele van de daar genoemde gebieden buiten werking gesteld.

Artikel 5a: zijn de door de vijandelijke bezetting getroffen voorzieningen, welke in strijd waren met de territoriale eenheid van Nederlandsch-Indië, niet ongedaan gemaakt, maar bestendigd en zelfs uitgebreid.

Artikel 5d: Worden in Nederlandsch-Indische dienst slechts die Nederlandse onderdanen benoemd, die bereid zijn de Nederlandse en Nederl.-Indische regering naar de ogen te kijken.

Artikel 6: Is de instelling van een tijdelijke Volksraad achterwege gebleven.

Artikel 11. Eerste lid: is vanzelf ook geen sprake van een algemene begroting die in overleg met de Volksraad wordt vastgesteld.

Artikel 11, derde lid: Is de controle van de Staten-Generaal op het financieel beheer volkomen uitgeschakeld.

Artikel 12: Is niet slechts artikel 16 van de Indische Comptabiliteitswet doch deze wet in haar geheel buiten werking gesteld.

#### De werkelijke bedoeling

De bedoeling van het zeer wel overdachte KB. D 66 was kennelijk om gedurende de onvermijdelijke overgangperiode staatsrechtelijke verhoudingen in het leven te roepen, welke met de vroegere zo groot mogelijke overeenstemming zouden vertonen. Daardoor zou dan vanzelf het herstel van het wettig gezag op de oude basis worden voorbereid.

Welbewust heeft de Indische Regering van dat alles het tegenovergestelde gedaan met de onmiskenbare bedoeling het herstel van het wettig gezag op de oude basis te verwijderen.

Een sterk staaltje is zeker, dat de Staten-Generaal, in weerwil van evengenoemd artikel 11, zich zonder

## Ongewenste consequenties

Men schrijft ons:

In het artikel „Onaanvaardbaar” in uw blad van 16 dezer, wordt terecht de vraag gesteld:

„Waarom neemt Nederland nog steeds deel aan de besprekingen, welke de, in deze onbevoegd zijnde, Veiligheidsraad aan de Indische aangelegenheden wijdt?”

Het antwoord op deze vraag is betrekkelijk eenvoudig. Nederland is gevangen in de onbevoegde intrigerende strikken van de Veiligheidsraad, aangezien onze staatslieden, diplomaten en politici de vooruitziende gaven missen, welke in dergelijke ingewikkelde situaties onontbeerlijk zijn. Onze buitenlandse politiek wordt gevoerd door knappe en goedwillende ambtenaren, die opgegroeid zijn in de rustige bureaucratische atmosfeer van een gezapige neutraliteitspolitiek, met het gevolg, dat de nazi's geheel onverwacht in Den Haag stonden. En thans zijn Soekarno c.s. — even onverwacht — van onwaardige lieden tot Linggadjadi-partner gepromoveerd, om vervolgens tot onbetrouwbare en onbekwame collaborateurs te worden gedegradeerd. Een zodanig staatsrechtelijk wanbeleid veroorzaakt natuurlijk de meest ongewenste en onverwachte consequenties.

H.

slag of stoot het budgetrecht heeft laten ontnemen.

#### In Brisbane gevestigd

Nu zal de leek vragen: hoe is dit alles mogelijk, hoe komt men ertoe dit besluit zonder meer te negeren? Het antwoord hierop is het feit, dat men bij een ander besluit bepaald heeft, dat de Ned.-Indische regering in Brisbane gevestigd zal zijn. En dit besluit heeft men nooit ingetrokken.

Officieel, d.w.z. op papier, resideert de lt.-gouverneur-generaal nog steeds in Australië. En waarom trekt men dit besluit niet in? Om de doodeenvoudige reden, dat volgens art. 17 van het besproken besluit dit alsdan in werking zou moeten treden. Want het treedt in werking op het tijdstip, waarop de wettige regering weer op het grondgebied van Ned.-Indië is gevestigd.

Het woord is thans aan de Staten-Generaal. Laten wij hopen, dat er één flink Kamerlid opstaat en de Regering rekenschap vraagt van haar meer dan eigenaardig (en dit is zacht gezegd) optreden.

#### EVOLUTIE

„Er is zwaar werk te doen om vooral die geestelijke schade te herstellen die door onberaden avontuur van de republiek Indonesië is aangebracht. Maar Nederland wil en mag zich het werk niet ontijdig uit handen laten nemen. Het voelt in zich de kracht om zijn historische taak te vervolgen om orde, veiligheid en welvaart te herstellen om Indië te doen ervaren, dat het een zegen is, deel uit te maken van het Koninkrijk der Nederlanden.”

Deze aanhaling is uit de regeringsverklaring op 16 October 1945 afgelegd door minister Logemann! Men ziet, dat het standpunt van de heer Logemann, alsook dat van de regering, zich in de loop van twee jaren nogal heeft gewijzigd.

De kracht om zijn historische taak in Indië te vervolgen, voelt men nu blijkbaar niet meer. Wat eerst onwaardig en onvruchtbaar heette, is nu tot de gewoonste zaak der wereld geworden.



## Belangwekkende brochure van dr. Feuilletau de Bruyn

# Naar de Sovjet Republiek Indonesia

De rol van het communisme in Indië

*„De republiek Indonesia dient zich gaarne aan als een democratische staat. Wie echter scherper en met kennis van zaken haar handelingen en de tactiek der leiders bestudeert, kan zich niet vergissen in het ware aangezicht dier republiek.” Van dit aangezicht valt maar al te duidelijk het communisme te lezen, dat hier, evenals overal elders, zoveel mogelijk de macht in handen moet zien te krijgen met behulp van democratische middelen.*

### Niet te onderschatten

Dat de communistische invloed in de republiek niet te onderschatten is, blijkt steeds meer. Bij herhaling hebben wij de zich steeds hoger opstapelende bewijzen hiervoor aangehaald.

Slechts van regeringszijde hoort men over dit alles niets. Desondanks — beter gezegd waarschijnlijk: dank zij het niet afdoende ingrijpen van de Nederlandse regering — gaat het onherroepelijk in de richting van de Sovjet republiek Indonesia.

Voor zijn binnenkort te verschijnen brochure, waarin hij aan de communistische invloeden die in Indië werkzaam zijn en waren een diepgaande beschouwing wijdt en welke bedoeld is om velen de ogen wijd te openen voor een groot gevaar en als een waarschuwing tegen dat gevaar tevens, had dr. W. K. H. Feuilletau de Bruyn dan ook geen betere titel kunnen bedenken dan juist „Naar de Sovjet Republiek Indonesia”.

Wij ontleenden aan deze brochure reeds de eerste twee zinnen van dit artikel; wij willen — omdat de aangelegenheid waar het om gaat van zeer veel importance is — ook uit de verdere inhoud een en ander aanstippen in de hoop dat dit ertoe zal bijdragen, dat velen — vooral zij die met ons van mening zijn dat het communisme een groot gevaar, een levensgevaar betekent, doch er nog niet voldoende van zijn overtuigd dat de dreiging van dit gevaar in Indië zo urgent is — deze brochure van dr. W. K. H. Feuilletau de Bruyn, die in de strijd voor de goede zaak zijn sporen reeds meer dan verdiend heeft, ter hand zullen nemen, lezen en zondig herlezen.

### Communisme en nationale beweging

In zijn inleiding zegt dr. Feuilletau de Bruyn dat het communisme in de nationale beweging van Nederlandsch-Indië al vele jaren vóór het uitbreken van de oorlog een grote rol heeft gespeeld.

Al kort na zijn ontwakking heeft het nationalisme de strijdmethoden overgenomen van het militante communisme. Na de eerste wereldoorlog poogde de Komintern eerst het communisme in West-Europa ingang te doen vinden. Toen omstreeks 1921 afdoende gebleken was, dat deze pogingen mislukt waren, concentreerde de Komintern zijn propaganda op Oost-Azië, vooral China en Nederlandsch-Indië.

Het is bekend, hoe de Indische Regering volkomen werd verrast door de communistische opstand van 1926. Maar na deze opstand werden door de Indische regering krachtige maatregelen genomen, om herhalingen te voorkomen. Bij het onderzoek was duidelijk gebleken, dat Rusland en de Komintern een zeer werkzaam aandeel bij de relleries van November 1926 hadden gehad. De hoofdaanleggers Tan Malakka, Alimin en enkele anderen wisten echter tijdig naar het buitenland uit te wijken. Maar daarmee was geenszins een einde gekomen aan het communistisch gewoeten van de Komintern. Het extreme communisme zette zijn actie ondergronds voort. Daar de communistische partij door de regering was ontbonden en verboden, doken tal van mantelorganisaties op. Vele van de huidige leiders van de republiek Indonesia hebben deelgenomen aan deze communistische, subversieve ondergrondse

arbeid en waren leiders dier mantelorganisaties van vóór de laatste wereldoorlog. Bovenal nam men de communistische revolutionaire strijd- en propagandamethoden over, die in hoofdzaak berusten op de zogenaamde massa-actie, waardoor men de massa van het volk rijp poogt te maken voor de communistische opstand.

### Leerstellingen speelden ondergeschikte rol

Bij dit alles moet men wel bedenken, dat de communistische leerstellingen meestal een ondergeschikte rol speelden. Het Mohammedanisme, zoals 't op Java en de andere eilanden beleden wordt, is in wezen aan het communisme vijandig. Men moet niet vergeten, dat vele gelovige Mohammedanen en vooral de hadji's, dat zijn zij die de bedevaart naar Mekka hebben gemaakt, tot de bezittende klasse behoren, die niets van het communisme moeten hebben. Maar daartegenover staat, dat de meeste gestudeerde inheemsers, dus de intelligentsia, geen gelovige Mohammedanen waren, ja zelfs vaak anti-religieus waren ingesteld. Vooral onder deze groep bevonden zich velen, die zo zij al niet overtuigd communist waren, dan toch meestal Marxistisch socialist waren of met het communisme flirtten. Zonder twijfel heeft de Russische revolutie op deze groep veel indruk gemaakt, omdat het communisme er in Rusland in geslaagd is, in 20 jaar ondanks het ontbreken van technisch personeel, het zeer grote analphabetsisme en het zeer lage peil van geestelijke ontwikkeling van de brede massa, een staat te scheppen, die bij machte bleek Duitsland in de Tweede Wereldoorlog te kunnen weerstaan. Maar daarbij wordt al te vaak vergeten, dat dit alleen mogelijk werd door de materiële en technische steun der Geallieerden.

Dit alles was geschied onder leiding van een kleine, maar vasterberaden „Avant-garde”, die haar tegenhanger vindt in de Indonesische „Pelopors” (Voorlopers of communistische voortrekkers), die al vóór het uitbreken van de Tweede Wereldoorlog een belangrijke rol in Indië speelden.

### Ieder middel toelaatbaar

Bij de beoordeling van het Indische communisme moet men verder nimmer uit het oog verliezen, dat door communisten ter bereiking van hun revolutionair doel, ieder middel, leugen, bedrog, moord enz. zelfs tegen de naaste bloedverwanten moreel toelaatbaar wordt geacht. Overbekend is ook, dat communisten zich herhaaldelijk weten in te dringen in andere partijen, gezindten en verenigingen, die men van binnen uit poogt te ondermijnen. Dergelijke zogenaamde „Fellow travellers” (medereizigers) vindt men overal in de wereld.

### De Japanse invloed

Voorts kan men vrij algemeen in Indië en elders een scheiding maken tussen nationaal voelende communisten, die niet bereid zijn onvoorwaardelijk de orders van Moscou op te volgen en de internationale communisten, die onvoorwaardelijk de directieven van Moscou uitvoeren. Japan heeft hier op handige wijze gebruik van gemaakt, door de nationaal ingestelde communisten te winnen voor de Groter Oost-Azië-gedachte. Gebaseerd op rassenhaat, poogde Japan op deze wijze de 1000 miljoen Aziaten te mobiliseren in de strijd tegen de Angelsaksers. Nimmer mag men vergeten, dat deze Groter Oost-Azië-gedachte der Japanners een geweldige invloed heeft gehad op het Indische

### ONTHOUDT DIT GOED

Een recent opinie-onderzoek heeft uitgewezen, dat 51 % van het Nederlandse volk beslist ONtevreden is over het beleid van deze regering ten aanzien van Indië; slechts 22 % is tevreden en 27 % zeide geen oordeel te hebben; deze 27 % behoort dus in elk geval ook al niet tot de tevreden. Slechts onder de aanhangers van de communistische partij wordt een meerderheid aangetroffen die tegen de algehele bezetting van Java is. De aanhangers van alle andere politieke partijen — ook van de Partij van de Arbeid — zijn in meerderheid VOOR de bezetting van geheel Java. Van hen die het vorige jaar op de Partij van de Arbeid hebben gestemd, is 41 % voor de bezetting van geheel Java en 34 % niet (25 % geen oordeel).

nationalisme. De door Japan opgezwepte rassenhaat is het vooral geweest, die de voornaamste oorzaak was van de talrijke terroristische uitpattingen en misdaden van de Republiek Indonesia. Maar de leiders der republiek begrepen al spoedig, dat men in de eerste jaren op steun van Japan niet meer behoefde te rekenen. En toen reeds enkele maanden na de capitulatie, de „Wharfies” van Australië, dus de communistische vakverenigingen van de havensteden, daadwerkelijke hulp verleenden aan de jonge republiek, door het vasthouden van Nederlandse schepen in de Australische havens, zocht men al spoedig steun bij het internationale communisme. Dit alles werd nog in de hand gewerkt, doordat de Brisbane-regering de communisten, die naar de Digoel waren verbannen, naar Australië had overgebracht, waar zij een grondige opleiding kregen als propagandisten van het communisme. Aanvankelijk schenen de nationaal ingestelde communisten na de uitroeping van de republiek Indonesia de macht in handen te krijgen. Dat is voorkomen door het optreden van Sjarifoeddin, de tegenwoordige minister-president der republiek, die tot de op Moscou georiënteerde stroming van het communisme behoort.

### Strategische punten bezetten

Ten slotte dient men voor een goed begrip van het politieke beleid van het communisme overal in de wereld nog het volgende te weten. In de eerste plaats is op last van Moscou de communistische actie in ieder land er op gericht de strategische punten van het verkeer in een land te bezetten; in de eerste plaats het scheepvaartverkeer, waardoor men het grootste deel van het economische leven onder controle krijgt. Overigens moet het communisme in alle landen zoveel mogelijk de macht in handen zien te krijgen met behulp van democratische middelen, daarbij zo ongeveer de tactiek volgende van het nationaal-socialisme in Duitsland. Men ziet dan ook de Japans-fascistische republiek Indonesia aanvankelijk evolueren naar een pseudo-democratisch stelsel, waarbij alleen op beslissende momenten door Soekarno gebruik wordt gemaakt van dictatoriale middelen.

Typerend is ook, dat het communisme nergens ter wereld meer in de fout vervalt, dat het zijn propaganda-actie uitsluitend concentreert op het fabrieksproletariaat, maar dat het daarin nu ook de boerenbevolking en vooral de boerenarbeiders betreft. Men ziet dat niet alleen gebeuren in Italië, en Frankrijk, maar ook in de republiek Indonesia.

Wij komen op de verdere inhoud van deze belangwekkende brochure nog nader terug.

## De politieke commissaris

Het republikeinse persbureau „Antara” meldde dezer dagen uit Djogja het navolgende:

„Onze militairen moeten eerst de grondslagen van ons land begrijpen, welke men gewoonlijk aanduidt met „pantjasila” (de vijf grondslagen). „Met deze grondslagen planten wij een politieke ideologie bij hen; wij moeten een ideologisch leger hebben”, aldus ving generaal-majoor Soengkono van de Pepolit, de politieke vorming van het leger, zijn redevoering aan in een persbijeenkomst.

Hij verklaarde voorts dat het ook tot de taak der Pepolit-officieren behoorde om niet alleen leiding te geven aan de politieke vorming, doch vooral leiding te kunnen geven aan de troep om een vijandelijke aanval terug te slaan. Iets dergelijks heeft zich al dikwijls voorgedaan, omdat Pepolitofficieren niet slechts aan het achterste front strijden doch ook tot in de voorste fronten. Zij brengen aan alle leden van het leger het besef bij waarvoor en voor wie zij strijden en daardoor kan het Indonesische leger niet lijken op „fighting animals”.

Behalve dit wordt alle militairen het besef bijgebracht dat zij in het geheel niet los mogen staan van het volk, omdat in feite in een moderne oorlog als deze het volk de voornaamste kracht vormt. Daarom is het de taak van ieder lid van een strijdeenheden om het volk tot zijn vriend te maken. Op een vraag van de „Antara”-correspondent, hoe de positie van de Pepolit is in de „internationale brigade”, antwoordde hij, dat er ook leden van deze brigade in de staf van de Pepolit zitting hebben.”

De te Soerabaja verschijnende „Nieuwe Courant” tekent bij dit Antara-bericht aan:

De Pepolit, zoals Soengkono haar hierboven uitschildert, gelijkt in vele opzichten op het instituut van „Polit-Kommissar” (politieke commissaris) bij het Rode leger, met dit verschil slechts, dat de politieke commissarissen van Soengkono, in tegenstelling met hun confrères bij het Rode leger waar zij dwarskijkers der communistische partij zijn hun activiteit blijkbaar niet beperken tot de „politieke opvoeding” van de soldaten, doch zich ook bemoeien met militaire aangelegenheden zoals „het terugslaan van een vijandelijke aanval”.

**„Pepolitofficieren  
strijden tot in de  
voorst fronten”**



## Republiek heeft geen werkelijk gezag

In „De Maasbode” heeft de Indische medewerker van dit R.K. dagblad een diepgaande beschouwing gewijd aan het Voorlopig Consulaire rapport, dat zoals men weet 14 October j.l. telegrafisch ter kennis van de Veiligheidsraad werd gebracht.

Wij achten het van belang onze lezers van deze beschouwing te doen kennis nemen; zij luidt als volgt:

„Het Voorlopig Consulaire rapport, hetwelk in telegrafische vorm op 14 October j.l. ter kennis van de Veiligheidsraad werd gebracht, is voor ons niet in alle opzichten bemoedigend.

Blijkens dit telegram is deze commissie immers tot de conclusie gekomen dat de Republiek na de order „staakt het vuren” feitelijke naleving daarvan heeft betracht door aan haar troepen bevel te geven in hun posities te blijven en de vijandelijkheden te staken. Als oorzaak der latere botsingen tussen Nederlanders en republikeinse strijdkrachten wordt dan ook aangegeven, dat de Nederlandse regering genoemde order zodanig interpreteerde, dat het haar vrijstond om tegen de, weliswaar afgesneden doch overeenkomstig ontvangende opdracht in hun posities blijvende, republikeinse troepen zuiveringsoperaties uit te voeren. Aldus gesteld ligt deze kwestie, op zuiver militaire merites beoordeeld, inderdaad zwak voor Nederland.

Zij toont nogmaals aan dat de politionele actie, ook naar het oordeel der consuls, is mislukt vanwege haar beperkte opzet en onvoltooid resultaat.

Republikeinse militaire eenheden en ongeregelde bendes bleven het overgrote deel van het in de actie omvatte territorium onveilig maken en verhinderden in belangrijke mate

de zo noodzakelijke en aanvaankelijke ook spontaan geboden medewerking der Indonesische bevolking.

Gevat in dit raam is derhalve de conclusie der consulaire commissie koren op de politieke molen van Gromyko, die dan ook onmiddellijk ijverig aan het malen is geslagen.

Wij vrezen dan ook dat juist op dit punt de noodwendige onvolledigheid van het consulaire rapport zich tegen ons zal keren. Een zo uitermate gecompliceerde feitelijke situatie als thans op Java bestaand is buiten de psychische aspecten niet te beoordelen op haar juiste waarde. Rapport omtrent die feitelijke situatie — taak der commissie — moet dus wel onvolledig blijven, zolang die psychische, voornamelijk door historische oorzaken bepaalde achtergrond niet tevens aan een kritische beschouwing wordt onderworpen.

De historisch gegroeide verhouding tussen het Nederlandse en de Indonesische volken is enig in haar soort en daarom niet gelijk te schakelen met de politieke verhoudingen in andere, voormalig koloniale gebieden.

De tijdschijf van verleden, heden en toekomst heeft dan ook voor ons Indisch beleid — ook het politionele beleid — een zeer bijzonder, onderscheiden, bepalende waarde en aard, zodat een beoordeling van de huidige uiterlijke situatie essentiële punten buiten beschouwing laat, indien deze toestand wordt losgemaakt uit de continuïteit van historische groei en toekomstbeleid. Het gevaar daarvan was onmiddellijk aanwezig toen de bij uitstek interne aangelegenheid van ons Koninkrijk werd getrokken in de externe buitenlandse sfeer der politiek van grote mogelijkheden.

Hoewel we nog slechts beschikken over zeer summiere gegevens, wekt

ders niet meer over ons zullen regeren.

Wij proeven in dit alles, dat men en in Oost-Indonesië en in West-Borneo thans de richting uitgaat van wel een zekere samenwerking met de Nederlanders te willen, doch een hechte staatkundige band met Nederland van minder belang te achten, mogelijk zelfs te verwerpen. Volledige onafhankelijkheid is nummer één en waar het te pas komt mogen de Nederlanders mee doen, als zij zich maar niet met de regeringszaken bemoeien.

De oorzaak van dit alles kunnen wij niet anders zien dan te zijn gelegen in het gesol van Nederlandse zijde met de republiek.

De republiek zou evenals Oost-Indonesië en Borneo, niets anders worden dan een deelstaat van de toekomstige Verenigde Staten van Indonesië. Die republiek zint dit niet en zij eist krachtens haar doelstellingen veel meer. Van Nederlandse zijde doet men aan die eisen allerlei concessies, men praat steeds weer met die republiek ondanks het feit, dat men van de ware aard ervan volkomen op de hoogte is. Is het dan wonder, dat de andere toekomstige deelstaten er toe overgaan een soortgelijk geluid als de republiek te laten horen?

Nog meer verklaarde de Sultan van Pontianak: „De republiek kent de ware politieke verhouding in Nederland niet en houdt de blik gevestigd op Gerbrandy en de zijnen. Men realiseert zich nog steeds, dat het Gerbrandy is geweest, die de Koninklijke rede van December 1942 heeft helpen opstellen. En men ziet nu, dat het diezelfde Gerbrandy met een aan-

## SCHOLEN COR VAN LEEUWEN

1ste Nederlandse Opleidingsschool in Huid- en Gelaatsverzorging

Wij beschikken over tropen-ervaring

Docenten: gedipl. schoonheidsspecialistes, tevens verpleegsters, arts, scheikund. ingenieur. Met ons diploma (Schoonheidsspecialiste) wordt vestigingsvergunning verstrekt.

Laan van Meerdervoort 53 één - Den Haag - Telefoon 39.13.41

het voorlopig consulaire rapport dan ook reeds sterk de indruk, dat het bovenstaande wordt geïllustreerd door een opvatting als zouden de partijen op Java werkelijk bestaan uit elkaar met oorlogsgeweld bestrijdende Nederlanders enerzijds en Indonesiërs anderzijds. De gezagskwestie der republiek wordt in het geheel niet te berde gebracht, de reactie der Indonesische bevolking wordt buiten beschouwing gelaten. Toch ligt hierin naar Nederlandse opvatting het zwaartepunt. De republiek had overtuigend aangetoond geen centraal gezag te kunnen uitoefenen, had ons juist daarom tot politionele actie gedwongen en daarom was er voor Nederland geen middel denkbaar ter bereiking van een overeenkomst, welke de uitvoering van de order „staakt het vuren” van republikeinse zijde kon waarborgen. In feite wordt zulks juist ook na deze order bewezen door de omstandigheid dat de zuiveringsacties der Nederlandse troepen veelal werden uitgelokt door terreur, moord, brandstichting en plundering door republikeinen.

Het gaat om dezelfde reden niet aan dat de daders daarvan door de consulaire commissie worden aangeduid in collectieve begrippen van banditisme, ongeregelde bendes e.d. De republiek heeft geen werkelijk gezag; daarin ligt de oorzaak der voortgezette vijandelijkheden. Haar bevelen tot staking der vijandelijkheden missen ten enen male uitwer-

tal volgelingen is, die de verwezenlijking van de Koninklijke rede schijnt tegen te houden.

Het komt ons voor, dat het Staatshoofd van West-Borneo zelf met de ware politieke verhouding in Nederland niet op de hoogte is, dat adviseurs van een bepaalde richting hem volkomen onjuist hebben ingelicht. Ware dit niet het geval, dan zou hij weten, dat het juist Gerbrandy en de zijnen zijn die strijden voor een loyale inlossing van de Koninklijke beloften van December 1942. De sultan is er bezijden, wanneer hij meent, dat de huidige regeringspolitiek neerkomt op het inlossen van die beloften of dat, wat hij thans verklaart, zijn grondslag vindt in de bovengenoemde Koninklijke rede. Het in 1942 door Hare Majesteit tot al Haar volken gerichte woord laat er niet de geringste twijfel over, dat er in geheel het Koninkrijk der Nederlanden, het gemeenschappelijke land van alle daarin levende volken, geen plaats mag en kan zijn voor enige rasdiscriminatie. De uitschakeling van de Nederlander als mededragers van het gezagsapparaat en zijn terugdringen tot een adviseursplaats, is daarmee niet in overeenstemming.

Ten slotte zouden wij het staatshoofd van West-Borneo tot beter begrip van de ware politieke verhouding in Nederland willen aanraden, vooral kennis te nemen van de resultaten van het recente opinie-onderzoek in zake het Indische beleid van de huidige Nederlandse regering.

Geeft dit blad na lezing door aan anderen

king; aanhang krijgt zij slechts bij de kwaadwillige elementen indien zij ophitst tot onrust en misdaad, tot daden dus welke een aanfluiting zijn voor een reële gezagsuitoefening.

Het was voorts ook de reactie der Indonesische bevolking op de toestanden binnen de republiek, welke ons voor de noodzaak stelde juist terwille van die miljoenenbevolking politionele maatregelen te treffen tegen die wantoestanden van onrust en misdaad, alsmede het effect dier maatregelen te verzekeren door latere zuiveringsacties.

De order „staakt het vuren” kan nooit een dekmantel vormen voor straffeloze en ongehinderde voortwoekering van hemeltergende misdaden ten koste van miljoenen slachtoffers.

We vrezen echter dat de politieke sfeer van de Veiligheidsraad niet geëigend zal blijken om aan deze en dergelijke uitermate belangrijke facetten der Indische situatie genoegzame aandacht te doen schenken.

### Boekbespreking

Insulinde-kalender 1948. — Uitgeverij W. van Hoeve, 's-Gravenhage.

Evenals dat voor 1947 het geval was, zal de Uitgeverij W. van Hoeve te Den Haag, ook voor het jaar 1948 een Insulinde-kalender uitgeven. De uitvoering is gelijk aan die van de kalender voor 1947, de kleurige en bijzonder fraaie illustraties — zes in totaal — zijn ditmaal alle van G. P. Adolfs. Niet alleen beantwoordt de kalender dan ook aan zijn eigenlijke doel, hij is een smaakvolle wandversiering tevens.

### DE WIT'S INDISCHE BOEKHANDEL

HOF VAN DELFTLAAN 80  
DELFT - GIRO No. 204718

levert U dit boek franco huis door geheel Nederland

Steunt het Nationaal Comité Handhaving Rijkseenheid

### VOORLICHTING

UGCHELEN: Dinsdag 28 October te 8 uur; sprekers: M. J. Leendertse en W. Bijlsma.

LEENS: Dinsdag 28 Oct. '47 te 8 uur; spreker: Dr. W. K. H. Feuilletau de Bruyn.

LAREN: Donderdag 30 Oct. '47 te 8 uur; spreker: W. Belonje.

AMERSFOORT: Vrijdag 31 Oct. '47 te 8 uur; spreker: Dr. W. K. H. Feuilletau de Bruyn.

BODEGRAVEN: Maandag 3 November te 7.30 uur; zaal v. Rossum; spreker: Dr. W. K. H. Feuilletau de Bruyn.

FOLLEGA: Dinsdag 4 November te 7.30 uur; Hervormde kerk; spreker: W. Bijlsma.

LOCHEM: Vrijdag 7 November te 8 u.; spreker: W. Belonje.

### NAAIMACHINES

TE KOOP. vanaf 50 gulden: enkele hand- en trapmachines. Den Haag - Obrechtstraat 190

## De deelstaten en de Rijkseenheid

Men zal zich herinneren, dat de minister van binnenlandse zaken van de staat Oost-Indonesië, Anak Agoeng Gde Agoeng, onlangs zijn standpunt heeft uiteengezet t.a.v. het Indonesische vraagstuk. In het betoog van deze Oost-Indonesiër ontbrak het element van de gebondenheid in het Koninkrijk. Voor Nationaal Reveil was dit aanleiding om zich met een open brief (zie ons blad van 16 October j.l.) tot de Oost-Indonesische minister te wenden, waarin de beduchtheid wordt uitgesproken, dat diens zwijgen over de gebondenheid in één gemeenschappelijk Koninkrijk grond zou kunnen vinden in de verwerping der rijkseenheid zijnerzijds. Recente berichten uit Makassar maken die beduchtheid geenszins illusoir.

Dit feit staat echter niet alleen. Sultan Hamid II, het staatshoofd van West-Borneo, heeft dezer dagen in een persgesprek o.m. verklaard, dat hij de samenwerking met Nederland in de eerste plaats ziet op economisch en cultureel gebied en dat de staatkundige band van minder belang is. De sultan legde er verder de nadruk op, dat Oost-Indonesië en W-Borneo hetzelfde verlangen als de republiek: volledige onafhankelijkheid. Wij willen gelijkwaardig aan Nederland worden — aldus Hamid — en een gezamenlijk orgaan (de Unie) stichten, waarbij wij de weermacht, de buitenlandse zaken en de culturele aangelegenheden te zamen willen geregeld zien. De rest willen we zelf doen, zij het met behulp van de Nederlanders, hulp in die zin, dat de Nederlan-